

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2 วงรอบ โดยผู้วิจัยขอเสนอวิธีดำเนินการตามหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ขั้นตอนในการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Participants)

1.1 การกำหนดคุณสมบัติผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะเป็นผู้ร่วมวิจัยสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

- 1.1.1 เป็นผู้ที่ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี
- 1.1.2 เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระหรือหัวหน้างานต่างๆ
- 1.1.3 เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ สนับสนุนกิจกรรม

ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และได้รับการยอมรับจากสังคม

- 1.1.4 เป็นผู้ที่ไม่สูบบุหรี่ และไม่ดื่มสุรา
- 1.1.5 เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ
- 1.1.6 เป็นผู้ที่มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคต่างๆ

1.2 ผลของการคัดเลือกจากคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการคัดเลือกบุคคลในโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ เป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน หัวหน้างาน จำนวน 12 คน และครู จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 39 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย (Key Informants) ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น

3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยตามข้อ 1

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นกลุ่มบุคคลที่ให้ความรู้ ซึ่งเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยตามข้อ 1 ได้คัดเลือกมาทำการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อเตรียมความพร้อม จำนวน 39 คน

2.3 กลุ่มวิทยากร เป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการคัดเลือกมาเพื่อทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.2.1 การกำหนดคุณสมบัติ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของกลุ่มผู้ที่เป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีคุณสมบัติตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องการประเมินหรือประกันคุณภาพการศึกษา
- 2) เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก
- 3) เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และได้รับการยอมรับจากสังคม
- 4) เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

2.2.2 ผลของการคัดเลือกจากคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการคัดเลือกบุคคลเพื่อทำหน้าที่เป็นวิทยากร จำนวน 2 คน ดังนี้

- 1) นายสุริยนต์ วะสมบัติ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 กาฬสินธุ์
- 2) ดร.ศักดิ์พงษ์ หอมหวล อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้กำหนดประชากรที่ทำการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย นักเรียน จำนวน 4,362 คน ครู จำนวน 192 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 4,582 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและทำการสุ่มเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 514 คน จำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 ครู จำนวน 132 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. 1970 : 608-609) กำหนดโควตาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 45)

2.1.2 นักเรียน จำนวน 354 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. 1970 : 608-609) กำหนดโควตาตามระดับชั้นเรียนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 45)

2.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.1.5 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลของการกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงสถานภาพประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. นักเรียน	4,362	354
2. ครู	192	132
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	8	8
4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	15	15
5. คณะผู้บริหารโรงเรียน	5	5
รวม	4,582	514

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน รายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดกิจกรรมสำคัญๆ ไว้ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ToPSTAR การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร การบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การเทียบเคียงมาตรฐาน Balanced scorecard การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1.2 วิเคราะห์ สังเคราะห์มาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของมาตรฐานของการศึกษา มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมศ. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน อปท. มาตรฐานการศึกษาประเทศนิวซีแลนด์ มาตรฐานการศึกษาประเทศสิงคโปร์ มาตรฐานการศึกษาประเทศฟิลิปปินส์ มาตรฐานการศึกษาประเทศฮ่องกง และร่างมาตรฐานการประเมินคุณภาพรอบสาม และได้ทำการสังเคราะห์มาตรฐานการศึกษาเพื่อเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

1.3 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่แท้จริง และลุ่มลึกยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดกิจกรรมการศึกษาไว้ 2 กิจกรรม คือ

1.3.1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 514 คน โดยใช้แบบสอบถาม

1.3.2 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 39 คน

1.4 เตรียมความพร้อม โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 39 คน มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1.4.1 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่กลุ่มผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.4.2 วิเคราะห์องค์กรด้วยเทคนิค SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง Strengths จุดอ่อน Weaknesses โอกาส Opportunities และอุปสรรค Threats โดยการใช้การวิเคราะห์ SWOT ศึกษาปัญหาและความต้องการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ของการวิจัยในวงรอบที่ 1

1.4.3 วิเคราะห์เทคนิคการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจึงได้นำเทคนิคต่างๆ มาใช้ ประกอบด้วย 1) ToPSTAR 2) Total Quality Management : TQM 3) Results Based Management : RBM 4) Benchmarking : BM 5) Balance Scorecard : BSC และ 6) PAOR เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ซึ่งเทคนิคการบริหารดังกล่าวมีแนวคิดขั้นตอน กระบวนการคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ วางแผน แก้ปัญหา ลงมือแก้ปัญหา ตรวจสอบความก้าวหน้า และให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกัน คือ มุ่งไปที่คุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก ดังแสดงรายละเอียดของการนำเทคนิคการจัดการคุณภาพต่างๆ เหล่านี้ไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏดังตาราง 6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 การประยุกต์เทคนิคการบริหารองค์การใหม่ เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เทคนิคการบริหาร คุณภาพการศึกษา	การประยุกต์ใช้ในขั้นตอนต่างๆของการวิจัย					
	การพัฒนา คุณภาพ การศึกษา	การ รายงานการ ดำเนินงาน	การ กำหนด ตัวบ่งชี้	การ กำหนด เป้าหมาย	การประเมิน ผลการ ดำเนินงาน	การรายงาน ผลการ ดำเนินงาน
1. ToPSTAR			✓	✓	✓	✓
2. Total Quality Management : TQM	✓	✓				
3. Results Based Management : RBM				✓		✓
4. Benchmarking : BM				✓	✓	
5. Balanced Scorecard : BSC		✓	✓	✓	✓	
6. Participatory Action Research : PAOR	✓	✓	✓	✓	✓	✓

1.4.4 กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย

ได้พิจารณาองค์ประกอบหลักของคุณภาพมาตรฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 7 มาตรฐาน ได้แก่ 1) คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 2) ทักษะและความรู้ตามหลักสูตร 3) ทักษะการแสวงหาความรู้ 4) กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน 5) ความสามารถของผู้สอน 6) ภูมิปัญญาท้องถิ่น 7) ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น โดยพิจารณาว่า มีประเด็นใดที่สมควรพัฒนาโดยเร่งด่วนโดยศึกษาข้อมูลปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งพบว่า มีอยู่ 3 มาตรฐาน ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ทักษะการแสวงหาความรู้ ความสามารถของผู้สอน ที่สมควรได้รับการพัฒนาและได้กำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์หลัก สำหรับการพัฒนาในครั้งนี้และได้พิจารณาประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย จากตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐาน ผลการพิจารณาปรากฏตามตารางที่ 7 ดังต่อไปนี้

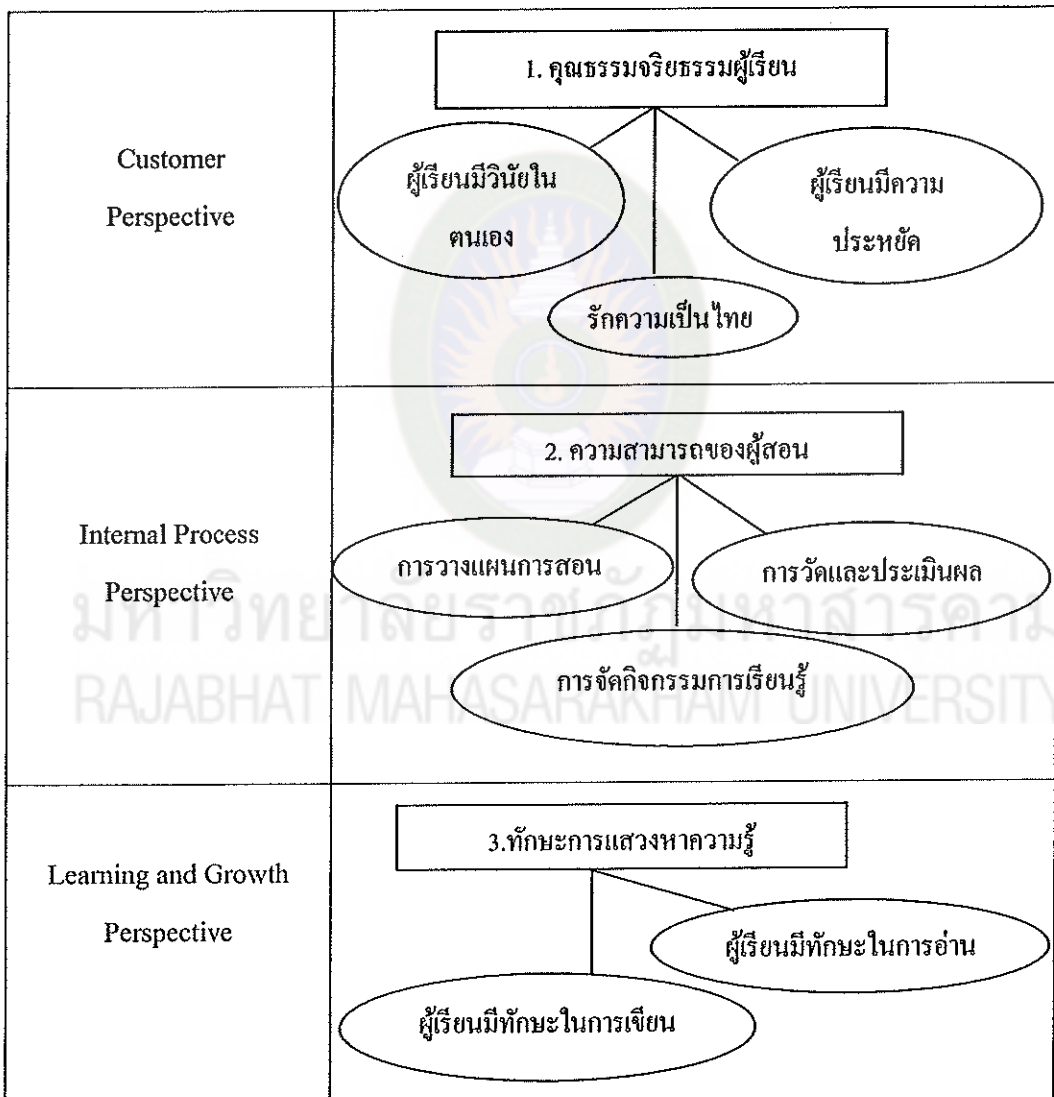
ตารางที่ 7 มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สำคัญ (KPI) ที่ได้รับการคัดเลือกปรับปรุงและพัฒนา

ยุทธศาสตร์หลัก (Strategic Themes) (มาตรฐาน)	จำนวน(KPIs)	ยุทธศาสตร์ย่อย (ตัวบ่งชี้)
1. คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	3	1. ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง 2. ผู้เรียนมีความประหยัด 3. รักความเป็นไทย
2. ความสามารถของผู้สอน	2	1. การวางแผนจัดการเรียนรู้ 2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. การวัดและประเมินผล
3. ทักษะการแสวงหาความรู้	3	1. ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน 2. ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ประยุกต์ใช้หลักการ Balanced Scorecard : BSC

ในการพิจารณาว่ายุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ ทั้ง 3 มาตรฐาน และยุทธศาสตร์ย่อย (ตัวบ่งชี้) 8 ตัวบ่งชี้ ครอบคลุมประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงตามหลักของ BSC ซึ่งมี 4 มุมมอง ได้แก่ มุมมองด้านการเงิน มุมมองด้านลูกค้า มุมมองด้านกระบวนการภายใน และมุมมองด้านการเรียนรู้ ซึ่งพบว่า ยุทธศาสตร์ที่กำหนดนั้น ครอบคลุมเพียง 3 มุมมอง โดยไม่ได้ศึกษาด้านการเงิน เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องละเอียดอ่อน

และเกรงว่าอาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินการวิจัยในส่วนอื่น ประกอบกับ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการของนักวิชาการ พบว่า การดำเนินการตามหลักของ Balanced Scorecard : BSC นั้น หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ สามารถปรับเปลี่ยนมุมมอง ตามหลักการดังกล่าวได้ตามความเหมาะสม ตามความจำเป็นของแต่ละบริบท (พสุ เศษะรินทร์. 2548 : 45) และสมชาย ภคภาสวโฒน์. 2548 : 62 ; อ่างใน ศิริ ถีอาสนา. 2549 : 58) ผลการวิเคราะห์ปรากฏในแผนภาพที่ 9 ดังต่อไปนี้



แผนภาพที่ 9 แผนที่กลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์
ประยุกต์จากหลักของ Balanced Scorecard : BSC

1.4.5 กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพ (Key Performance Indicators : KPI)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้พิจารณาว่า องค์ประกอบย่อยของแต่ละยุทธศาสตร์หลัก 3 มาตรฐานที่สำคัญ จะเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จมีอะไรบ้างผลการพิจารณาคัดเลือกได้ตัวบ่งชี้คุณภาพ (KPI) จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ หลังจากนั้นได้แปลงยุทธศาสตร์ย่อยทั้ง 8 ตัวบ่งชี้ ให้อยู่ในรูปของดัชนีหรือตัวบ่งชี้คุณภาพ เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลการดำเนินงานได้ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 8)

1.4.6 กำหนดเป้าหมาย (Target) ในการดำเนินงาน KPI แต่ละตัวนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย กำหนดเป้าหมายขึ้นโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis) มาเป็นพื้นฐาน (Bas line) ในการคิดและกำหนดเป้าหมายผนวกกับการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในศักยภาพของงบประมาณที่ใช้และเป็นวิจัยในการศึกษาคั้งนี้ด้วย ผลการพิจารณาได้เป้าหมายของแต่ละ KPI ครบทุกตัว (ดังรายละเอียดในตารางที่ 8)

1.4.7 กำหนดโครงการ (Initiative or Project) เพื่อให้ยุทธศาสตร์หลักทั้ง 3 มาตรฐานและตัวบ่งชี้คุณภาพทั้ง 8 ตัว เกิดผลเป็นรูปธรรม และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ จึงได้จัดทำโครงการสองยุทธศาสตร์ และตัวบ่งชี้คุณภาพดังกล่าว ผลการดำเนินงานได้โครงการของ KPI ครบทุกตัว (ดังรายละเอียดในตารางที่ 8)

1.4.8 กำหนดผู้รับผิดชอบ ผู้สนับสนุน (Owners Supporters) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาครั้งนี้ ถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและคณะครูทุกคน จึงได้กระจายความรับผิดชอบการดำเนินงานไปให้กลุ่มงานและกลุ่มการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานทุกโครงการ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 9)

1.4.9 กำหนดระยะเวลาดำเนินการ และงบประมาณที่ใช้ของแต่ละโครงการ เพื่อความสะดวกในการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ตลอดจนการประสานงานด้านต่าง ๆ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 10)

1.4.10 กำหนดระยะเวลาการดำเนินการของผู้วิจัย เพื่อความสะดวกของทุกฝ่าย และเพื่อให้มีเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงกำหนดเวลาในการตรวจเยี่ยมและติดตามผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2554 ถึง เดือนตุลาคม 2554 (ดังรายละเอียดตารางที่ 10)

1.4.11 กำหนดการตรวจติดตามผลและประเมินผลงานของผู้บริหารโรงเรียน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในการตรวจติดตามผลการดำเนินงาน ตามตัวบ่งชี้ หรือโครงการทั้ง 8 โครงการ หรือรายงานความก้าวหน้า เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการตรวจติดตาม แต่ละครั้ง (รายละเอียดคั้งตารางที่ 11)

ตารางที่ 8 ตัวบ่งชี้คุณภาพ เป้าหมาย และโครงการที่สำคัญ

KPI	Lag	Target	Project
1. ร้อยละของนักเรียนที่เข้าแถวเคารพ ธงชาติทันเวลา	60	95	โครงการส่งเสริมระเบียบวินัย
2. ร้อยละของนักเรียนที่มีความ ประหยัด	50	95	โครงการธนาคาร โรงเรียน
3. ร้อยละของนักเรียนที่รักความเป็น ไทย	70	95	โครงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงาม
4. ร้อยละของครูที่จัดทำแผนการสอน	60	100	โครงการจัดทำแผนการสอน
5. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	60	95	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ
6. ร้อยละของครูที่วัดและประเมินผล ตามสภาพจริง	60	95	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง
7. ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะ ในการอ่าน	65	95	โครงการส่งเสริมทักษะ การอ่าน
8. ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะ ในการเขียน	65	95	โครงการส่งเสริมทักษะ การเขียน

ตารางที่ 9 OS Matrix การเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบของแต่ละกลุ่มงาน

KPI	กลุ่ม อำนวยการ	กลุ่ม บริหารงาน วิชาการ	กลุ่ม บริหารงาน กิจการ นักเรียน	กลุ่ม บริหาร งาน ทั่วไป	ผู้บริหาร
1. ร้อยละของนักเรียนที่ เข้าแถวเคารพธงชาติ	S	S	OO	S	S
2. ร้อยละของนักเรียน ที่มีความประหยัด	OO	O	S	S	S
3. ร้อยละของนักเรียนที่รัก ความเป็นไทย	S	S	OO	S	S
4. ร้อยละของครูที่เขียน แผนการสอน	S	OO	S	O	S
5. ร้อยละของครูที่จัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	S	OO	S	S	S
6. ร้อยละของครูที่วัดและ ประเมินผลตามสภาพจริง	S	OO	S	S	S
7. ร้อยละของนักเรียนที่มี ทักษะในการอ่าน	S	OO	S	S	S
8. ร้อยละของนักเรียนที่มี ทักษะในการเขียน	S	OO	S	S	S

ความหมายของอักษรย่อ : O = เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบร่วม

OO = เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลัก ประสานงานและตรวจติดตาม

S = เป็นผู้สนับสนุน

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดโครงการที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โครงการ	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา	งบประมาณ (บาท)
1. โครงการส่งเสริมระเบียบวินัย	กิจการนักเรียน	พ.ค.54-31ต.ค.54	50,000
2. โครงการธนาคารโรงเรียน	อำนวยการ	พ.ค.54-31ต.ค.54	100,000
3. โครงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงาม	กิจการนักเรียน	พ.ค.54-ต.ค.54	100,000
4. โครงการจัดทำแผนการจัดการ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	วิชาการ	พ.ค.54-ต.ค.54	100,000
5. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ (การส่งเสริมประสิทธิภาพ การสอน)	วิชาการ	พ.ค.54-ต.ค.54	100,000
6. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ (การวัดและประเมินผลตามสภาพ จริง)	วิชาการ	พ.ค.54-ต.ค.54	100,000
7. โครงการพัฒนาทักษะการอ่าน	วิชาการ	พ.ค.54-ต.ค.54	100,000
8. โครงการพัฒนาทักษะการเขียน	วิชาการ	พ.ค.54-ต.ค.54	100,000
รวม	-	-	650,000

ตารางที่ 11 กำหนดการตรวจติดตามผลการดำเนินงานของตัวบ่งชี้คุณภาพ ของเจ้าภาพ

ตัวบ่งชี้	กลุ่มเจ้าภาพ	ครั้งที่		
		1	2	3
1. ร้อยละของนักเรียนที่เข้าแถวเคารพธงชาติ	กิจการนักเรียน	10 มิ.ย.54	13 ก.ค.54	11 ส.ค.54
2. ร้อยละของนักเรียนที่มีความประหยัด	อำนวยการ	17 มิ.ย.54	14 ก.ค.54	12 ส.ค.54
3. ร้อยละของนักเรียนที่รักความเป็นไทย	กิจการนักเรียน	18 มิ.ย.54	15 ก.ค.54	13 ส.ค.54
4. ร้อยละของครูที่เขียนแผนการสอน	วิชาการ	19 มิ.ย.54	16 ก.ค.54	14 ส.ค.54
5. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	วิชาการ	20 มิ.ย.54	17 ก.ค.54	15 ส.ค.54
6. ร้อยละของครูที่วัดและประเมินผลตามสภาพจริง	วิชาการ	23 มิ.ย.54	20 ก.ค.54	18 ส.ค.54
7. ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะในการอ่าน	วิชาการ	24 มิ.ย.54	21 ก.ค.54	19 ส.ค.54
8. ร้อยละของนักเรียนที่มีทักษะในการเขียน	วิชาการ	25 มิ.ย.54	22 ก.ค.54	20 ส.ค.54

1.4.12 ศึกษาผลการพัฒนาในภาพรวมผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการศึกษา

ผลการพัฒนาหลังจากได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไปแล้วเพื่อศึกษาว่า

มีการพัฒนาขึ้นมากน้อยเพียงใด ดังนั้นเพื่อให้เห็นภาพรวมของขั้นตอนการวางแผนพัฒนา

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจึงขอเสนอแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ดังตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา	ผู้รับผิดชอบ
1. ศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 1.1 สังเกตโดยใช้ แบบสอบถาม 1.2 จัดสนทนากลุ่ม	เพื่อศึกษาปัญหา และความต้องการ การพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	สำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถาม	1. แบบสอบถาม 2. แบบบันทึก การสนทนากลุ่ม	ม.ค. 54-เม.ย. 54	1. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 514 คน 2. กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
2. เปรียบเทียบความพร้อม 2.1 จัดประชุมเชิง ปฏิบัติการ 2.2 คัดเลือกมาตรฐาน เพื่อการพัฒนา 2.3 กำหนดและจัดทำ รายละเอียดตัวบ่งชี้ 2.4 จัดทำโครงการ สนับสนุน	เพื่อเตรียมความพร้อม ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	1. จัดประชุมเชิง ปฏิบัติการ 2. กำหนดประเด็น ในการพัฒนา 3. จัดทำรายละเอียด ตัวบ่งชี้ 4. กำหนดโครงการ สนับสนุน	1. ตัวชี้วัด 2. โครงการ 3. แบบสังเกต 4. แบบสัมภาษณ์	พ.ค. 54-ต.ค. 54	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	ระยะเวลา	กลุ่มเป้าหมายที่ ทำการศึกษา	ผู้รับผิดชอบ
3. ปฏิบัติตามแผน 3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ก่อนการพัฒนา 3.2 เตรียมความพร้อม 3.3 ลงมือพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามตัวบ่งชี้ คุณภาพการศึกษา	ปฏิบัติการวิจัย จำนวน 2 วงรอบ ตามขั้นตอนดังนี้ 1. ชั่งน้ำหนัก 2. ชั่งปฏิบัติตามแผน 3. ชั่งสังเกตเก็บ รวบรวมข้อมูล 4. ชั่งสะท้อนผล	1. แบบสอบถาม 2. แบบสังเกต 3. แบบสัมภาษณ์ 4. แบบบันทึก การประชุมกลุ่ม	พ.ศ.54-ต.ศ.54	1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 2. กลุ่มวิทยากร	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย
4. ติดตามประเมินผล การพัฒนา ศึกษาผลการพัฒนา โดยสำรวจความคิดเห็น: แบบสอบถาม	เพื่อศึกษาผลการพัฒนา คุณภาพการศึกษาตาม ตัวบ่งชี้คุณภาพ การศึกษา	สำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถาม	แบบสอบถาม	พ.ศ.54-ต.ศ.54	กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 514 คน	ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย

2. ชั้นปฏิบัติตามแผน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามที่เสนอไว้ในชั้นวางแผน ดังนี้

2.1 การศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

2.1.1 สํารวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถาม

2.1.2 การจัดสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัย

2.2 การจัดเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

2.2.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

2.2.2 การกำหนดประเด็นการพัฒนาจากมาตรฐานการศึกษา

2.2.3 การกำหนดและจัดทำรายละเอียดของตัวชี้วัด

2.2.4 การจัดทำโครงการสนับสนุน

2.3 การลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา (จำนวน 8 ตัวบ่งชี้) ปฏิบัติการวิจัย จำนวน 2 วนรอบ แต่ละวนรอบของแต่ละตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย (ผู้รับผิดชอบแต่ละตัวบ่งชี้) ได้ร่วมกันดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.3.1 ชั้นวางแผน โดยปรับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ทำการคัดเลือกให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และสามารถวัดและประเมินผลการดำเนินงานได้ และได้จัดทำโครงการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนแต่ละตัวบ่งชี้ด้วย

2.3.2 ชั้นปฏิบัติตามแผน ได้ลงมือปฏิบัติตามโครงการที่สนับสนุนการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้หรือตามที่วางแผนไว้

2.3.3 ชั้นสังเกตเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างการปฏิบัติงานตามโครงการ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย (ผู้รับผิดชอบแต่ละตัวบ่งชี้) ได้ร่วมการสังเกตเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการสังเกต ใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.4 ชั้นสะท้อนผล ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยที่รับผิดชอบแต่ละตัวบ่งชี้ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล วิพากษ์วิจารณ์ว่า ผลที่ออกมามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด และมีข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อนำไปสู่การวางแผนซ้ำเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้ในวนรอบต่อไป

3. ชั้นสังเกตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือชนิดนี้แล้ว โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างประเด็นยุทธศาสตร์หลัก (มาตรฐาน) และประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย (ตัวบ่งชี้) ซึ่งพบว่า มีความสอดคล้องทุกประเด็น เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 514 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน แล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตาราง โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

4.51 – 5.00 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 39 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่มทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สุกงศ์ จันทวานิช (2547 : 67) แล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบความเรียง

3.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ระหว่างการปฏิบัติการวิจัยตามตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย (ผู้รับผิดชอบแต่ละตัวบ่งชี้) ได้ทำการสังเกตการดำเนินการและจัดประชุมกลุ่มย่อยอย่างสม่ำเสมอในการประชุมได้ทำการบันทึกผลบันทึกข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไปไว้อย่างละเอียด

4. **ขั้นตอนผล** ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการสะท้อนผลโดยการวิพากษ์วิจารณ์ว่า ผลที่ได้ของแต่ละกิจกรรมว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด จะปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนซ้ำในวงรอบของการวิจัยครั้งต่อไป โดยได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

4.1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 514 คน ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาในการปฏิบัติและมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

4.2 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพบว่า มีความสอดคล้องกับการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความเห็นตรงกันว่า สมควรจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ให้สูงขึ้น

4.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยพิจารณาคัดเลือกประเด็น (มาตรฐาน) ที่มีความต้องการพัฒนาของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย กำหนดตัวบ่งชี้และจัดทำรายละเอียดตัวบ่งชี้ ดำเนินการตามตัวบ่งชี้ สังเกตเก็บรวบรวมข้อมูลและสะท้อนผลการปฏิบัติของแต่ละตัวบ่งชี้ เพื่อให้ได้แนวทางการปฏิบัติที่ดีขึ้นกว่าเดิมในวงรอบที่สองต่อไป

สำหรับวงรอบที่ 2 ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติการวิจัยของแต่ละตัวบ่งชี้/โครงการ (8 ตัวบ่งชี้ / 8 โครงการ) มาปฏิบัติซ้ำอีกทุกตัวบ่งชี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

1. แบบสอบถามการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณี โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

1.1 ลักษณะของแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แบบสอบถามที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของบุคลากร โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อสอบถามระดับปัญหาและระดับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียน กาศลินธุ์พิทยาสรรพ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert's Scale) คือ 5 4 3 2 และ 1 ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

1.2 กรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนกาศลินธุ์พิทยาสรรพ์ เป็นองค์ประกอบของมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ 1) คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 2) ทักษะและความรู้ตาม หลักสูตร 3) ทักษะการแสวงหาความรู้ 4) กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน 5) ความสามารถ ของผู้สอน 6) ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 7) ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย คำถามในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสังเคราะห์ขึ้นมา แต่ละประเด็นประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ปัญหาความต้องการ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้กรอบ ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 7 ด้าน ได้แก่ 1) คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน 2) ทักษะ และความรู้ตามหลักสูตร 3) ทักษะการแสวงหาความรู้ 4) กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน 5) ความสามารถของผู้สอน 6) ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 7) ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Opened-end) เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย

แบบประชุมกลุ่มย่อย เป็นลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Opened-end) ที่ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์ขึ้นมาจาก การสนทนากลุ่ม แต่ละประเด็นประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้กรอบ เฉพาะมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ต้องการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ 1) คุณธรรมจริยธรรมของ

ผู้เรียน 2) ทักษะการแสวงหาความรู้ และ 3) ความสามารถของผู้สอน เก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. รายละเอียดของแต่ละตัวบ่งชี้ แต่ละตัวบ่งชี้ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

- 4.1 ความหมาย
- 4.2 วัตถุประสงค์
- 4.3 กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา
- 4.4 เครื่องมือที่ใช้
- 4.5 สูตรในการคำนวณ
- 4.6 หน่วยที่วัด
- 4.7 ความถี่ในการเก็บข้อมูล
- 4.8 แหล่งข้อมูล
- 4.9 ผู้รับผิดชอบ
- 4.10 ผู้สนับสนุน
- 4.11 ข้อมูลฐานเดิม
- 4.12 เป้าหมาย

5. แบบตรวจติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้/โครงการ

แบบตรวจติดตามผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้/โครงการ เป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยใช้กรอบเฉพาะมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ที่ต้องการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ทักษะการแสวงหาความรู้ ความสามารถของผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบประเมินโครงการ มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

- 5.1 ผลการดำเนินงาน
- 5.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน
- 5.3 ปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำเครื่องมือซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบ ประกอบด้วย

1.1 รศ.ดร. ฉลาด จันทร์สมบัติ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.2 ดร.กมล ตราชู ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ กองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1.3 ดร.จิตรภรณ์ ไชยศิลป์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

1.4 ดร.สุปราณี ไกรวัฒน์สรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย กรุงเทพมหานคร

1.5 ผศ.ดร. กัลยา กุลสุวรรณ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของเครื่องมือ (IOC : Index of Item-objective Congruence) Hambleton (1978 : 135)

3. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยแบบสอบถามทุกข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.50 – 1.00

4. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5. จัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและระดับความต้องการ

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล

1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย เพื่อทราบระดับปัญหา และระดับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100)

4.51 – 5.00 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายความว่า มีระดับปัญหา/ความต้องการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประชุมกลุ่มย่อย ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปแบบความเรียง ตามแนวคิดของ สุกงศ์ จันทวานิช (2547 : 67) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยประยุกต์การตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า (Triangulation) (Denzin, 1970 ; อ้างถึงใน สุกงศ์ จันทวานิช, 2547 : 12) บัญชีตรวจสอบคือ

1.2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) ตรวจสอบว่า ความแตกต่างด้านสถานที่ และด้านบุคคล ทำให้ข้อมูลเปลี่ยนไปหรือไม่

1.2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ในกรณีที่ไม่น่ามั่นใจในตัวผู้วิจัยทำการตรวจสอบโดยเปลี่ยนผู้สังเกต อาจเป็นผู้ร่วมวิจัย และหรือ หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เหมือนกันหรือไม่

1.2.3 การตรวจสอบสามเส้า ด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) ตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีที่แตกต่างกัน คือ จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร

1.2.4 การตรวจสอบร่องรอยหลักฐาน (audit trail) เป็นการตรวจสอบข้อสรุป จากการรวบรวมข้อมูลในภาคสนามที่มีหลักฐานเอกสารยืนยัน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ ทำการตรวจสอบกับเอกสารหลักฐานต่าง ๆ โดยตรง คือ บันทึกการประชุมกลุ่มย่อย แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามและแบบประเมิน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติภาคบรรยาย (Descriptive Statistics) เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ตามลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และตัวแปรที่ศึกษา

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประชุมกลุ่มย่อย การสังเกต การสัมภาษณ์ ใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปโดยใช้หลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Inuction) ตามรูปแบบ ความหมาย ความสัมพันธ์ และผลกระทบของปรากฏการณ์ที่รับรู้และที่เกิดขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์โดยใช้ประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้

2.3 ผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบสภาพปัญหา และความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลในการที่จะนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

ดังนั้นเพื่อให้เห็นภาพรวมของวิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอแผนภาพของการวิจัยโดยรวม ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สรุปขั้นตอนการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กรณีโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์

วงจร/ขั้นตอนการวิจัย	กิจกรรมการวิจัย	หมายเหตุ
วงรอบที่ 1		
1. การวางแผน	1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2. เตรียมความพร้อม	ในการปฏิบัติการวิจัยในวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการวิจัยซ้ำอีกเฉพาะ 8 ค่ายบ่งชี้/โครงการ เนื่องจากในวงรอบที่ 1 ยังไม่มีค่ายบ่งชี้/โครงการใดบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้แต่อย่างใด
2. ปฏิบัติตามแผน	1. สสำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามและจัดสนทนากลุ่ม 2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 3. พัฒนาคุณภาพการศึกษา(8 ค่ายบ่งชี้/โครงการ)	
3. สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล	1. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการบันทึกการประชุมกลุ่ม 3. วิเคราะห์ข้อมูลเสนอผลการวิจัย	
4. สะท้อนผล	1. วิพากษ์วิจารณ์เสนอผลการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม 2. วิพากษ์วิจารณ์พิจารณาผลการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรม 3. วิพากษ์วิจารณ์พิจารณาผลการปฏิบัติงานของ 8 ค่ายบ่งชี้/โครงการ ผู้การปฏิบัติในวงรอบที่ 2	
วงรอบที่ 2		
1. การวางแผน	วางแผนการปฏิบัติตามค่ายบ่งชี้/โครงการที่กำหนดไว้ (8 ค่ายบ่งชี้ / 8 โครงการ)	
2. ปฏิบัติตามแผน	ลงมือแก้ปัญหา/พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามค่ายบ่งชี้/โครงการที่กำหนด	
3. สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล	เข้าร่วมสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลของแต่ละค่ายบ่งชี้/โครงการ	
4. สะท้อนผล	วิพากษ์วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานให้มีคุณภาพกว่าเดิมในการทำวิจัยครั้งต่อไป	